

015 501 / 1920-22
III
I

2/2
1. 141

**SPRAWOZDANIE
ADMINISTRACYJNE
WYDZIAŁU POWIATOWEGO
W STAROGARDZIE**

za czas od 29. stycznia 1920 r. do 31. grudnia 1922 r.

1. 1911

SPRAWOZDANIE ADMINISTRACYJNE WYDZIAŁU POWIATOWEGO W STAROGARDZIE

za czas od 29. stycznia 1920 r. do 31. grudnia 1922 r.

w myśl ustępu 2-go § 127 ordynacji powiatowej z dnia 13-go grudnia 1872 roku.

SPRAWOZDANIE
ADMINISTRACYJNE
WYDZIAŁU POWIATOWEGO
W STAROGARDZIE

za czas od 29 stycznia 1920 r. do 31 grudnia 1922 r.
w myśl ustawy z dnia 13-go grudnia 1872 roku

045501

III

1. Statystyka.

Powiat starogardzki przejęty został w całości przez władze polskie dnia 29 stycznia 1920 r.

Granice powiatu pozostały dotychczas niezmienione i obejmują po jednej enklawie powiatu gnieńskiego i tczewskiego.

Powierzchnia powiatu wynosi 105 332 970,7 ha.

Powiat liczy w 77 gminach wiejskich, 41 obszarach dworskich i 1 mieście według powszechnego spisu ludności z dnia 30 września 1921 roku 62 994 mieszkańców; z tego przypada na miasto Starogard 10 406, na gminy wiejskie 41 598 a na obszary dworskie 10 990 dusz. Do narodowości polskiej przyznało się 56 230 mieszkańców, co stanowi 89% ogółu ludności powiatu.

W porównaniu z spisem ludności w roku 1910 zmniejszyła się liczba ludności o 2 426 osób.

Dnia 30 września 1921 roku naliczono: 8 381 koni, 19 968 sztuk bydła rogatego, 14 974 owiec i 27 060 sztuk trzody chlewnej.

2. Starosta i deputowani powiatu.

Od dnia przejęcia powiatu przez Polskę aż do 18 kwietnia 1921 był komisarycznym Starostą p. Czesław Nagórski, znany przemysłowiec ze Starogardu, który jeszcze za czasów niemieckich był przewodniczącym Rady Ludowej i delegatem Rządu Polskiego przy landracie.

Dnia 19 kwietnia 1921 roku stanął na czele administracji powiatowej Starosta powiatu działdowskiego p. Dr. Dominik Bogocz, pochodzący ze Śląska Cieszyńskiego.

Deputowanymi z ramienia Tymczasowej Rady Powiatowej byli: p. Wacław Rudowski, obywatel ziemski w Klonówce i p. Franciszek Würtz, obywatel ziemski w Kokoszkach.

Pierwszy polski Sejmik Powiatowy wybrał dnia 7 grudnia 1921 r. deputowanymi powiatowymi na okres czteroletni: p. Czesława Nagórskiego, b. Starostę ze Starogardu i p. Bronisława Pińskiego, obywatela ziemskiego z Wysokiej; jako tacy zatwierdzeni zostali dekretem Pana Wojewody Pomorskiego z dnia 8 kwietnia 1922 r., l. dz. IV b 926/22.

3. Tymczasowa Rada Powiatowa.

Sejmik i Wydział Powiatowy, wybrane za czasów niemieckich, zostały rozporządzeniem Ministra b. dz. pr. z dnia 8 stycznia 1920 r. rozwiązane a w ich miejsce powołał do życia Pan Wojewoda Pomorski dekretem z dnia 13 marca 1920 r., l. dz. I 5 186/20 Tymczasową Radę Powiatową, w skład której weszli z nominacji Panowie:

1. Narcyz Getka, cieśla w Starogardzie,
2. Józef Hasse, obywatel ziemski w Nowejcerkwi,
3. Bogdan Jacobson, adwokat i notariusz w Starogardzie,
4. Kazimierz Czaplewski, kupiec w Zblewie,
5. Wacław Rudowski, obywatel ziemski w Klonówce,
6. Franciszek Würtz, obywatel ziemski w Kokoszkach.

Śp. Józef Hasse umarł 29. VIII. 1920 r. Cześć jego pamięci!

Pismem z dnia 13 kwietnia 1921 r., l. dz. IV b 2338/21, rozszerzył Pan Wojewoda Pomorski dotychczasową Tymczasową Radę Powiatową przez powołanie 13 nowych członków a mianowicie:

1. p. Józefa Brejskiego, rolnika w Rąbargu;
2. p. Aleksandra Frosta, rolnika w Barłóżnie;
3. p. Antoniego Mielewskiego, rolnika w Osieku;
4. p. Czesława Nagórskiego, b. Starostę w Starogardzie;
5. p. Jana Pillara, budowniczego w Starogardzie;
6. p. Bronisława Pińskiego, rolnika w Wysokiej;
7. p. Czesława Łukowskiego, nacz. sekret. Magistratu w Starogardzie;
8. p. Ignacego Jaroszyńskiego, robotnika w Starogardzie;
9. p. Józefa Serockiego, robotnika w Starogardzie;
10. p. Antoniego Hoppego, robotnika w Starogardzie;
11. p. Hieronima Ossowskiego, kołodzieja w Kaliskach;
12. p. Franciszka Nowaka, robotnika w Nowejwsi;
13. p. Michała Oberlanda, sekretarza Z. Z. P. w Mirotkach.

Tymczasowa Rada Powiatowa odbyła:

w roku 1920 6 posiedzeń,
w roku 1921 9 posiedzeń

i załatwiła na nich:

w roku 1920 166 spraw,
w roku 1921 225 spraw.

4. Sejmik Powiatowy.

Na podstawie rozporządzenia Ministra b. dz. i r. z dnia 12. VIII. 1921 r. przeprowadzone zostały wybory do Sejmiku Powiatowego a mianowicie: dnia 26. XI. 1921 r. w mieście Stargardzie, dnia 22. XI. 1921 r. w gminie Skórczu, dnia 27. XI. 1921 r. w gminach wiejskich i obszarach dworskich.

Wybrani zostali następujący Panowie :

1. Władysław Krause, sołtys i wójt w Lubichowie;
2. Adam Machuta, rolnik w Żelgoszczy;
3. Bolesław Raszeja, rektor w Starogardzie;
4. Wincenty Wróblewski, rolnik w Wilczychbłach;
5. Franciszek Beling, robotnik w Lubichowie;
6. Teodor Kwaśniewski, robotnik w Ocyplu;
7. Wincenty Bolt, rolnik w Barłóżnie;
8. Ks. Władysław Krpiński, proboszcz w Osieku;
9. Izidor Dunajski, rolnik w Barłóżnie;
10. Jakób Pawłowski, rolnik w Wielkim Bukówcu;
11. Józef Wojtaś, robotnik w Nowejcerkwi;
12. Józef Hasse¹⁾, rolnik w Nowejcerkwi;
13. Franciszek Kuchta, robotnik w Czarnymlesie;
14. Bogusław Wachowski, rolnik w Olszach;
15. Leon Piaskowski, robotnik w Rzeżęczynie;
16. Franciszek Hildebrandt, rolnik w Rzeżęczynie;
17. Jan Osowicki, rolnik w Osówku;
18. Anastazy Babiński, rolnik w Osiecznem;
19. Stanisław Pankowski, stolarz w Kasparusie;
20. Jan Głodek, rolnik w Kręgu;
21. Józef Mikołajski, robotnik w Jabłówku;
22. Ignacy Delewski, rolnik w Dąbrówce;
23. Bronisław Piński, rolnik w Wysokiej;
24. Franciszek Bukowski, rolnik w Okolu;
25. Franciszek Czarnecki, kowal w Rywałdzie;
26. Franciszek Zblewski, kowal w Kolińcu;
27. Franciszek Kusz, robotnik w Szpęgawsku;
28. Ludwik Brandt, kołodziej w Zblewie;
29. Władysław Szwedowski²⁾, rolnik w Zblewie;
30. Franciszek Burczyk³⁾, agent procesowy w Zblewie;
31. Marjan Piontek, maszynista w Zblewie;
32. Józef Wróblewski, rolnik w Pinczynie;
33. Jan Borzeszkowski, rolnik w Kaliskach;
34. Hieronim Osowski, kołodziej w Kaliskach;
35. Ks. Dr. Konstantyn Kreft, proboszcz w Zblewie;
36. Franciszek Szelbracikowski, oberżysta w Czarnejwodzie;
37. Jan Buchholz, burmistrz w Starogardzie;
38. Augustyn Kamrowski, dyrektor poczty w Starogardzie;
39. Teodor Maciejewski, mistrz szewski w Starogardzie;
40. Bogdan Jacobson, adwokat i notariusz w Starogardzie;
41. Antoni Hoppe, sekretarz Z. Z. P. w Starogardzie;
42. Józef Serocki, robotnik w Starogardzie;
43. Maksymiljan Wiśniewski, mistrz dekarcki w Starogardzie;
44. Stanisław Ody, kupiec w Starogardzie;
45. Jerzy Pater, b. sołtys w Skórczu;
46. Jan Sprada⁴⁾, rolnik w Skórczu;
47. Franciszek Litewski, przemysłowiec w Skórczu.

Pierwsze posiedzenie Sejmiku Powiatowego odbyło się dnia 7 grudnia 1921 r. w obecności p. Starosty D-ra Bogocza jako przewodniczącego i 45 posłów. Dokonano na niem wyboru 3 posłów do Sejmiku Wojewódzkiego w Toruniu, 6 członków Wydziału Powiatowego, 2 Deputowanych powiatu, komisji sejmikowych, sędziów rozjemczych i uchwalono preliminarz budżetowy za czas od 1 kwietnia 1921 r. do 31 marca 1922 roku.

1) Wstąpił w miejsce śp. Józefa Brejskiego, rolnika z Rąbargu, który zmarł 3. XI. 1922 r. Cześć jego pamięci!

2) Wstąpił w miejsce p. Stanisława Radomskiego, rolnika ze Staregolasu, który przeniósł się do Bydgoszczy.

3) Wstąpił w miejsce p. Teodora Gdańca, robotnika ze Zblewa.

4) Wstąpił w miejsce p. Józefa Griffkowskiego, rzemieślnika ze Skórcza, który przeniósł się do Tezewa.

Do Sejmiku Wojewódzkiego wybrani zostali Panowie:

1. Dr. Dominik Bogocz, Starosta;
2. Antoni Hoppe, sekretarz Z. Z. P. w Starogardzie;
3. Jan Głodek, rolnik w Kręgu.

Dalsze posiedzenia Sejmiku Powiatowego odbyły się dnia 22 grudnia 1921, 24 lutego, 11 kwietnia, 29 lipca i 22 listopada 1922 r., na których załatwiono 68 spraw.

5. Wydział Powiatowy.

Przewodniczącym z urzędu jest p. Starosta Dr. Bogocz.

Członkami Wydziału Powiatowego wybrani zostali Panowie:

1. Czesław Nagórski, b. starosta ze Starogardu;
2. Bronisław Piński, rolnik i wicepatron Kółek rolniczych z Wysokiej;
3. Bogdan Jacobson, adwokat i notariusz ze Starogardu;
4. Ignacy Delewski, rolnik z Dąbrówki;
5. Hieronim Osowski, kołodziej z Kalisk;
6. Franciszek Litewski ¹⁾, przemysłowiec ze Skórcza.

Zastępcami członków Wydziału Powiatowego wybrani zostali Panowie:

1. Dr. Stanisław Kryzan, dyrektor Zakładu psychiatrycznego w Kočborowie;
2. Wincenty Bolt, rolnik w Barłóżnie;
3. Wincenty Wróblewski, rolnik w Wilczychbłotach;
4. Antoni Hoppe, sekretarz Z. Z. P. w Starogardzie;
5. Ludwik Brandt, kołodziej w Zblewie.

Tymczasowa Rada Powiatowa, spełniająca równocześnie funkcje Sejmiku i Wydziału Powiatowego, ustąpiła z dniem wyboru nowego Wydziału Powiatowego, t. j. 7 grudnia 1921 r.

Wydział Powiatowy odbył 12 posiedzeń, na których załatwiono 303 spraw.

6. Urzędnicy Wydziału Powiatowego.

A. Właściwe biura W. P.

1. Naczelnny sekretarz W. P. Józef Chmielecki;
2. I. sekretarz W. P. Jan Wulff;
3. I. asystent W. P. Jan Kuligowski;
4. II. asystent W. P. Ludwik Żalik;
5. registrator W. P. Józef Wiśniewski;
6. 6 sił pomocniczych.

B. Powiatowy Urząd Budowlany.

1. Budowniczy Powiatowy Władysław Hamerski;
2. Drogomistrz Bolesław Dywelski;
3. „ Izydor Piwecki;
4. „ Paweł Karpiński;
5. „ Jan Rogowski;
6. 3 urzędników kontraktowych.

C. Powiatowa Kasa Główna i Powiatowa Kasa Oszczędności.

1. Skarbnik Klemens Liedka;
2. Kontroler Maksymiljan Błędzki;
3. trzy siły kontraktowe.

Ś. p. skarbnik Maksymiljan Majewski, który był dobrym urzędnikiem, umarł po ciężkiej chorobie dnia 3. VI. 1922 roku. Cześć jego pamięci!

D. Wdowy i sieroty.

1. Wdowa i sierota po ś. p. skarbniku Majewskim;
2. Wdowa i sieroty po ś. p. drogomistrzowi Kleinie.

7. Majątek powiatowy.

1. Dom powiatowy w Starogardzie przy ul. Gdańskiej 6, zabezpieczony na 70 423 260 marek;
2. budynek powiatowy w Lubichowie, zabezpieczony na 4 224 960 marek;
3. budynek powiatowy w Lipinkach, zabezpieczony na 2 918 900 marek;

¹⁾ Wstąpił w miejsce p. Griffkowskiego, który przeniósł się do Teze'a.

4. dwa budynki powiatowe w Bobowie, zabezpieczone na 4 629 840 marek i 16 morgów ziemi wartości około 1 1/2 miliona marek;
5. 29 morgów ziemi przy ul. Gdańskiej i Dworcowej wartości około 5 milionów marek;
6. plac składowy przy ulicy Pelplińskiej w Starogardzie z szopą składową, wartości około 800 000 marek;
7. ruchomości w domu powiatowym w Starogardzie, zabezpieczone na 11 627 120 marek;
8. okrągło 191 km szos powiatowych z drzewkami owocowymi i alejowami, 3 walce konne, narzędzia potrzebne do utrzymywania szos;
9. samochód osobowy 14/40 P. S. wartości około 12 milionów marek.

8. Długi powiatowe.

Pożyczka w markach niemieckich z czasów niemieckich.

	pierwotnie		1 kwietnia 1919	
	M	g	M	g
1. 3 1/2 % Pożyczka w „Preussische Zentralbodenkredit-Aktiengesellschaft“ w Berlinie	300 000	—	113 520	62
	—	138 735	—	57 391
	16 126	83	56 129	56
2. 4 % pożyczka w „Preuss. Rentenversicherungsanstalt“ w Berlinie	289 000	—	196 886	65
3. 3,6 % pożyczka w „Schles. Bodenkreditaktienbank“ w Wrocławiu	238 400	—	181 500	49
4. 3 1/2 % pożyczka w „Stadtsparkasse“ Drossen	75 000	—	63 077	18
5. 3,6 % pożyczka w „Schles. Bodenkreditaktienbank“ w Wrocławiu	250 000	—	205 260	27
6. 3 5/8 % pożyczka w „Deutsche Hypothekenbank“ w Berlinie . . .	40 000	—	34 117	50
7. 4 % pożyczka w „Preussische Hypothekenaktienbank“ w Berlinie	100 000	—	78 989	31
8. 4 % pożyczka w „Preussische Hypothekenaktienbank“ w Berlinie	100 000	—	86 178	65
9. 4 1/4 % pożyczka w „Städt. Sparkasse“ we Frankenstein	510 000	—	468 060	81
	1763 664	83	1388 200	42

Łączna suma pożyczek niemieckich wynosiła z dniem 1 kwietnia 1919 roku 1388 200,42 marek niemieckich.

Pożyczek tych za czasów polskich nie amortyzowano i nie oprocentowywano, tylko wstawiono odpowiednie kwoty do budżetu.

W ostatnim czasie poczyniono kroki, aby te pożyczki spłacić.

W roku 1922 spłacono w Powiatowej Kasie Oszczędności w Starogardzie dwie pożyczki powiatowe w łącznej sumie 170 391,15 mk.

9. Powiatowa Kasa Główna.

A. Zamknięcie kasowe na rok 1919/1920

obejmuje w dochodach	883 463,23 mk.
w wydatkach	832 838,12 mk.
pozostała nadwyżka	50 625,11 mk.

B. Zamknięcie kasowe na rok 1920/1921

obejmuje w dochodach	1 515 671,78 mk.
w wydatkach	3 973 985,41 mk.
pozostał niedobór	2 458 313,63 mk.

C. Zamknięcie kasowe na rok 1921/1922.

obejmuje w dochodach	26 925 316,79 mk.
w wydatkach	25 599 154,82 mk.
pozostała nadwyżka	1 326 161,97 mk.

która przeniesiona zostanie do preliminarza budżetowego na rok 1923.

Dochody:

Tytuł		№	₯	reszta	
				№	₯
I.	Remanent z r. 1919				
II.	Dotacje państwowe	650 780	24		
III.	Dotacje prowincjonalne				
IV.	Zwrot pensji z Powiat. Kasy Oszcz.	157 500	—		
V.	Zysk urzędów gospodarczych	9 608 075	69		
VI.	Koszta utrzymania chorych ubogich	593 875	21	72 928	64
VII.	Koszta postępowania sporno-admin.	3 691	—	180	—
VIII.	Czynsz dzierżawny Starosty			7 500	—
IX.	" " P. K. O.	2 500	—		
X.	Odsetki od 30 000 mk. niem. poż. państw.				
XI.	Udział powiatu tczewskiego	7 178	16		
XII.	Odsetki od funduszu na budowę szpitala	4 312	90		
XIII.	Podatki powiatowe	14 601 919	71	6 422 137	18
XIV.	Budowa kolei Szlachta-Skórcz	8 250	—		
XV.	Fundusze dróg powiatowych	542 717	67		
XVI.	Dom powiatowy w Lubichowie	3 800	—		
XVII.	Domy powiatowe w Bobowie	4 376	—		
XVIII.	Grunt powiatowy przy ul. Dworcowej	38 870	—		
XIX.	Grunt powiatowy przy ul. Gdańskiej	18 545	—		
XX.	Nieprzewidziane dochody	678 925	21	31 435	25
ogólna suma budżetu		26 925 316	79	6 534 184	07

Wydatki:

Tytuł		№	₯	reszta	
				№	₯
I.	Pensje, emerytury, zapomogi urzędników powiat.	6 104 816	54		
II.	Administracja Wydziału Powiatowego	4 558 063	31	3 810	—
III.	Cele sanitarne	142 566	65	75	—
IV.	Cele gospodarcze	120 000	—		
V.	Podatki prowincjonalne	1 986 800	—		
VI.	Koszta Urzędów stanu cywilnego	6 125	—		
VII.	Cele dobroczynne	355 320	—		
VIII.	Koszta utrzymania chorych ubogich	1 963 567	30		
IX.	Zakłady chorych	2 10 000	—	75 000	—
X.	Zapomogi dla uczniów szkół wyższych			13 000	—
XI.	Utrzymanie domów powiatowych	22 775	90		
XII.	Odsetki i amortyzacja długów powiatowych	432 806	87	100 794	70
XIII.	Weterynarz powiatowy				
XIV.	Odsetki od niem. pożyczki z r. 1895				
XV.	Fundusz na budowę dróg	7 018 626	10		
XVI.	Nieprzewidziane wydatki	2 677 607	15		
ogólna suma budżetu		25 599 154	82	192 679	70

10. Powiatowa Kasa Oszczędności.

A. Rok rachunkowy 1920.

Pretensje

I. Bilans.

Obowiązki

1.	Stan kasy	3 977 207 80
2.	Hipoteki	1 161 651 62
3.	Weksle i skrypty dłużne	6 624 501 06
4.	Stan czasowy papierów wartościowych	4 978 410 —
5.	Zaliczki w rachunku bieżącym	5 071 216 41
6.	Zaległe odsetki	25 25
7.	Niezwrócone koszty procesowe	50
8.	Fundusz rezerwowy	252 868 53
9.	Niedobór	657 343 50
	razem	22 723 214 67

1.	Wkładki oszczędności	5 941 702 42
	Stan z roku 1919	4 855 759 24
	Przychód w roku 1920	10 797 461 66
	razem	4 168 635 11
	Rozchód w roku 1920	6 628 826 55
	pozostaje	173 075 22
2.	1 stycznia 1921 dopisany procent	6 801 901 77
	Stan rachunku bieżącego	8 069 055 50
3.	Zaliczki bankowe	7 599 388 87
4.	Fundusz rezerwowy	252 868 53
	razem	22 723 214 67

Zyski.

II. Rachunek zysków i strat.

Straty.

1.	Odsetki od hipotek	64 427 20
2.	" " skryptów dłużnych	27 199 243
3.	" " papierów wartościowych	283 187 30
4.	" " zaliczek w rach. bieżącym	1 110 517 4
5.	Provizja od Pożyczki Państwowej	66 024 35
6.	Różne	2 538 15
7.	Zwrot kosztów	2 516 06
8.	Niedobór	657 343 50
	razem	1 459 080 73

1.	Odsetki od wkładek a) dopisano	173 075 22
	b) wypłacone	5 866 52
	Odsetki w rachunku bieżącym	429 351 74
	Koszta administracji	76 391 25
	Różne	6 737 —
	Straty na kursie	767 659 —
	razem	1 459 080 73

B. Rok rachunkowy 1921.

I. Bilans.

Obowiązki.

Pretensje.		Obowiązki.	
1. Stan kasy	29 005 34 142	1. Wkładki oszczędności	44 053 570 44
2. Hipoteki	1 584 170 10	2. Rachunek bieżący	39 347 535 05
3. Weksle i skrypty dłużne	14 438 483 04	3. Zaliczki bankowe	6 885 290 —
4. Papiery wartościowe	4 024 320 —	4. Fundusz rezerwy	252 911 68
5. Rachunek bieżący	53 628 909 39	5. Zysk	12 421 434 46
6. Zaległe odsetki	26 605 50		
7. Niezwrócone koszty procesowe	50		
8. Fundusz rezerwy	252 911 68		
	razem		razem
	102 960 741 63		102 960 741 63

II. Rachunek zysków i strat.

Straty.

Zyski.		Straty.	
1. Odsetki od hipotek	78 279 58	1. Odsetki od składek	567 285 09
2. " " skryptów dłużnych	665 009 92	2. " " w rachunku bieżącym	888 027 05
3. " " papierów wartościowych	265 085 55	3. Koszta administracyjne	756 495 70
4. " " zaliczek w rachunku bieżącym	1 199 325 46	4. Inne wydatki	7 568 20
5. Koszta administracyjne	253 057 36	5. Strata na kursie	57 957 60
6. Zamiana waluty niemieckiej	12 620 812 42	6. Niedobór z roku 1921	657 343 50
7. Ze sprzedaży koksu	127 977 39	7. Zysk	12 421 434 46
8. Prowizja i inne	146 563 92		
	razem		razem
	15 356 111 60		15 356 111 60

11. Podatki Powiatowe.

A. Rok rachunkowy 1920/1921.

Wymiar podatków państwowych będących podstawą do obliczenia dodatków powiatowych wynosił w dniu 1 stycznia 1919 r. łącznie 477 597 mk. 79 fg. a mianowicie:

a)	podatek dochodowy	348 543,10 mk.
b)	" gruntowy	45 401,09 "
c)	" budynkowy	52 614,60 "
d)	" procederowy	28 472,— "
e)	" wyszynkowy	2 567,— "

Tytułem dodatków powiatowych do wymienionych podatków państwowych pobrano 150%.

B. Rok rachunkowy 1921/1922.

Wymiar podatków państwowych z 1 stycznia 1920 r. będący podstawą rozdziału podatków powiatowych wynosił łącznie 960 093,48 mk. a mianowicie:

a)	podatek dochodowy	754 551,60 mk.
b)	" gruntowy	45 892,98 "
c)	" budynkowy	53 282,30 "
d)	" procederowy	103 156,60 "
e)	" wyszynkowy	3 210,— "

Podatek gruntowy podwyższono 25 razy, procederowy 2 razy a wyszynkowy 50 razy.

Tytułem dodatków powiatowych do wymienionych podatków państwowych pobrano:

a)	740 ‰	do podatku dochodowego.
b)	18 500 ‰	" " grunтового,
c)	740 ‰	" " budynkowego,
d)	1480 ‰	" " procederowego,
e)	37000 ‰	" " wyszynkowego.

Oprócz dodatków od podatków państwowych pobierano podatek od nabywania gruntów w wysokości 5 proc. względnie 7 proc. od ceny kupna, podatek od psów w wysokości 30 mk. względnie 500 mk., opłaty za karty myśliwskie w wysokości 500 mk. od sztuki i partycypowano w państwowym podatku obrotowym. Wreszcie przygotowano wymiar podatku od przyrostu wartości.

12. Meljoracje.

W powiecie starogardzkim istnieją następujące spółki meljoracyjne:

1. Spółka meljoracyjna Grabowo,
2. " odwodnienia w Królówlesie,
3. " czyszczenia rzeki Czarnejwody w Osowie,
4. " odwodnienia Czarne,
5. " " Miryce,
6. " " Lubichowo,
7. " " Lipinki Szlacheckie,
8. " " Zelgoszcz,
9. " " Okole.

Wszystkie wyżej wymienione spółki rozwijają się pomyślnie z wyjątkiem spółki meljoracyjnej w Czarnem, która z powodu ogromnych kosztów i trudności technicznych nie wykonała większej części prac.

Oprócz przytoczonych istnieją jeszcze Spółki wodne, utworzone bezpośrednio przed wojną, które jednakowoż z powodu rozmaitych trudności działalności swojej nie rozpoczęły a mianowicie:

1. Spółka wodna w Piecach,
2. Spółka odwodnienia Kotyże—Płaczewo—Sumin,
3. " " Sumin—Steklno,
4. " " Skórcz—Miryce,
5. " " Linówek.

W przygotowaniu jest założenie:

1. Spółki odwodnienia w Borzechowie,
2. " " w Bitonji—Stary Cis,
3. " " w Skórczu—W. Bukowiec—Wolental,
4. " regulacji rzeki Czarnejwody,

te Spółki nie mogły być powołane dotychczas do życia głównie z tego powodu, że wszelkie plany i kosztorysy znajdują się jeszcze w Niemczech lub w Gdańsku.

13. Położnictwo.

Powiat starogardzki podzielony jest dotychczas na 21 obwodów, w których pracuje 17 akuszerek obwodowych.

Położnictwo regulowane jest dotychczas jeszcze statutem z czasów niemieckich.

W porozumieniu z lekarzem powiatowym p. Dr. Gaszkowskim opracowany został nowy statut regulujący położnictwo w całym powiecie, został przez Wydział i Sejmik Powiatowy uchwalony i przedłożony właściwym władzom do zatwierdzenia.

14. Wynagradzanie żeńskiej służby domowej za długoletnią i wierną służbę.

Żeńskiej służbie domowej przyznawano na mocy uchwał Wydziału Powiatowego nagrody w wysokości:

1000 mk. po 4 latach służby,
1500 mk. po 8 latach służby,
2000 mk. po 12 latach służby,
2500 mk. po 16 latach służby,

15. Elektrownia „Ueberlandzentrale Pomorze in Danzig“ w Stockim Młynie.

W myśl oferty umowy z 15. 9. 1910 wzgl. umowy z 3. 10. 1910 zawartej między powiatem starogardzkim a Ueberlandzentrale Westpreussen, G. m. b. H. zu Stocksmühle bei Pelplin ma powiat starogardzki w czasie do 31. grudnia 1923 roku prawo nabycia za gotówkę równą 25-krotnej wysokości ostatniej dywidendy, jednakowoż nie mniej niż koszt założenia plus 10 proc., zakładów elektrycznych w Stockim Młynie ze wszystkimi ruchomymi i nieruchomymi przynależnościami za trzymiesięcznym conajmniej zapowiedzeniem w formie listu poleconego.

Sejmik Powiatowy uchwalił na posiedzeniu dnia 29. lipca 1922 r. elektrownię kupić.

Sejmik i Wydział Powiatowy stoją na stanowisku, że należy zapłacić 25-krotną wysokość ostatniej dywidendy, natomiast właściciele elektrowni zażądali tytułem ceny kupna sprzedaży kosztów założenia w kwocie 3 238 331 marek niemieckich w złocie, co wynosi dzisiaj około 12 miliardów marek niemieckich papierowych.

Pertraktacje trwają dalej.

16. Administracja szos i dróg powiatowych i gminnych.

W administracji tej zatrudniony jest 1 budowniczy, 5 drogomistrzów i przeciętnie 48 dróżników.

I. Szosy i bruki:

Długość szos i dróg powiatowych wynosi łącznie 191 059,41 m a mianowicie:

146 155,73 m szos walcowanych,
44 641,36 m dróg brukowanych,
153,60 m mostów,
108,72 m w utrzymaniu Kolei Państwowych.

II. Zestawienie nowych nawierzchni wykonanych w latach 1920—1922:

w roku 1920 nawierzchni nie sypano, przebrukowano 1200 m bruku,
w roku 1921 wykonano 800 m nawierzchni, przebrukowano 1200 m bruku,
w roku 1922 wykonano 4400 m nawierzchni, przebrukowano 4100 m bruku,

III. Zestawienie utrzymania szos powiatowych:

w roku 1920 wynosiły koszta	1 069 048,18 marek,
w roku 1921 wynosiły koszta	7 674 012,03 marek,
w roku 1922 wynoszą koszta do 1. X.	11 257 440,40 marek.

IV. Nowe budowle:

- W roku 1920 naprawiono
1. most w Kręskim Młynie kosztem 133 898,25 mk,
 2. most we Wdzie kosztem 90 475 mk,

- w roku 1921 —
1. wykonano na zapadłym miejscu pomiędzy Jabłowem a Jabłówkiem na stacji 1,1 do 1,2 + 50 prace ziemne kosztem 199 833,70 mk,
 2. zbudowano most w Zimnychzdrojach przez rzekę Czarnąwodę kosztem 1 886 543,15 mk.,
- w roku 1922 —
1. wybudowano nową nawierzchnię między Jabłowem a Jabłówkiem na stacji 1,1 do 1,2 + 50 kosztem 7 311 80,60 mk. (sumę tę włączono do wydatków utrzymania szos powiatowych w roku 1921/1922);
 2. wykonano przy nowej szosie Starogard—Rywałd 2 km nasypu ziemnego (od Stądni do bruku pod Rywałdem), dotychczasowe wydatki wynoszą 5 394 155,34 mk.;
 3. oprócz tego wykonano w roku 1921/1922 bruk na drodze gminnej Kokoszki—Linowiec do cmentarza w Kokoszkach na przestrzeni 326 m kosztem 677 575 marek.

V. Liczba robotników szosowych:

w roku 1920 pracowało przeciętnie 48 robotników szosowych,
 w roku 1921 pracowało przeciętnie 59 robotników szosowych,
 w roku 1922 pracowało przeciętnie 48 robotników szosowych,
 przy budowie nowej szosy Starogard—Rywałd zatrudnia się mniejwięcej 14 robotników.

VI. Zarobki robotników szosowych:

w roku 1920 od 40 fenigów do 10 mk. na godzinę;
 w roku 1921 „ 13 mk. „ 60 „ „ „
 w roku 1922 „ 60 mk. „ 240 „ „ „

VII. Drzewka owocowe i alejowe:

w roku 1920 zasadzono 288 sztuk drzewek owocowych,
 w roku 1920 „ 780 „ „ alejowych,
 w roku 1921 „ 174 „ „ owocowych,
 w roku 1921 „ 104 „ „ alejowych,
 w roku 1922 „ 309 „ „ owocowych,
 w roku 1922 „ 855 „ „ alejowych.

VIII. Ogólne uwagi:

Stan szos i dróg w powiecie starogardzkim nie jest świetny. Za czasów niemieckich od początku wojny nie naprawiano ich z należytą dokładnością a nowe szosy budowano z gorszego materiału i w sposób mniej trwałe. Wskutek tego cały ciężar doprowadzenia szos i dróg powiatowych do przedwojennej doskonałości spadł na władze polskie. Obecny Wydział Powiatowy dąży z całą usilnością do naprawy dróg, ale narażony jest przytem na wielkie trudności z powodu mniej wyszkolonego personelu drogowego, drożyzny materiału i robocizny i niemożności nabycia materiału względnie uzyskania środków przewozowych po cenach umiarkowanych. Drogi gminne znajdują się w stanie przeważnie złym i opłakanym.

17. Administracja wójtostw.

Obwody wójtowskie w liczbie 24 nie uległy zmianie. Stanowisko wójta wzgl. zastępcy wójta zajmują:

Liczba bieżąca	Obwód wójtowski	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania wójta	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania zastępcy wójta
1.	Jabłowo	Wacław Rudowski, Klonówka	Franciszek Szczuczko, Klonówka
2.	Spęgawsk	Robert Kleina, Rywałd	Wojciech Ehlert, Brzeźno
3.	Kokoszki	Franciszek Specht, Linowiec	Augustyn Hillar, Linowiec
4.	Krag	Józef Bukowski, Starogard	Narcyz Gettka, Starogard
5.	Rokoczyn	Józef Brok, Rokoczyn	
6.	Sumin	Władysław Bąkowski, Kotyże	Wiktor Jerkiewicz, Kotyże
7.	Pinczyn		Bronisław Deręgowski, Semlin
8.	Zblewo	Władysław Szwedowski, Zblewo	Kazimierz Czaplewski, Zblewo
9.	Miradowo	„	„
10.	Wirty	Władysław Krause, Lubichowo	
11.	Lubichowo	„	
12.	Lubichowo Nadleśn.	„	
13.	Młyńsk	Jakób Szwocha, Piece	
14.	Okonin	Franciszek Mechliński, Lubiki	
15.	Leśna Huta	Józef Gwizdała, Wieck	
16.	Bobowo	Bronisław Piński, Wysoka	
17.	Pączewo		Józef Piłat, Pączewo
18.	Majewo	Franciszek Hildebrandt, Rzeżęczyn	
19.	Nowacerkiew	Franciszek Wojnowski, Nowacerkiew	
20.	Barłożno	Wincenty Bolt, Barłożno	
21.	Skórcz	Stanisław Paszke, Skórcz	
22.	Drewniaczki	Władysław Duszyński, Zelgoszcz	
23.	Błędnio	Dominik Czaplewski, Osiek	Konstanty Masiak, Osiek
24.	Osieczno	Jan Osowicki, Osówek	

18. Administracja Urzędów stanu cywilnego.

Powiat starogardzki podzielony jest na 26 Urzędów stanu cywilnego. Urzędnikami stanu cywilnego wzgl. ich zastępcami z nominacji Wojewody Pomorskiego są:

Liczba bieżąca	Urząd stanu cywilnego	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania	
		urzędnika stanu cywilnego	zastępcy urzędu stanu cywilnego
1.	Skórcz	Stanisław Paszke, Skórcz	Bolesł. Fankidejski, Wielbrandowo
2.	Spęgawsk	Robert Kleina, Rywałd	Wojciech Ehlert, Brzeźno
3.	Pinczyn	Michał Lorocho, Pinczyn	Bronisław Deręgowski, Semlin
4.	Osowo	Jan Landowski, Osowo	Jakób Trocha, Osowo
5.	Borzechowo	Andrzej Wosik, Borzechowo	Leon Borski, Borzechowo
6.	Pączewo	Jan Pestka, Pączewo	Franciszek Kazubowski, Pączewo
7.	Nowacerkiew	Józef Mazella, Nowacerkiew	Leon Hildebrandt, Gętomie
8.	Sumin	Władysław Bąkowski, Kotyże	Wiktor Jerkiewicz, Kotyże
9.	Rokoczyn	Wiktor Jerkiewicz, Kotyże	Władysław Bąkowski, Kotyże
10.	Kochorowo	Teodor Wierzoch, Kochorowo	Marcin Przewoźny, Kochorowo
11.	Kokoszki	Józef Bukowski, Starogard	Jan Krause, Kokoszki
12.	Krąg	"	Józef Mechliński, Żabno
13.	Borkowo	Jan Górski, Rzeżęcżyn	Piotr Kowalski, Rzeżęcżyn
14.	Piece	Jakób Szwocha, Piece	Władysław Mechliński, Piece
15.	Okonin	"	"
16.	Barłożno	Wincenty Bolt, Barłożno	Marjan Glaza, Barłożno
17.	Błędn	Dominik Czaplewski, Osiek	Konstantyn Masiak, Osiek
18.	Osieczno	Jan Osowski, Osówek	Augustyn Kamiński, Osieczno
19.	Zblewo	Władysław Szwedowski, Zblewo	Kazimierz Czaplewski, Zblewo
20.	Miradowo	Józef Klein, Karolewo	Piotr Aszyk, Karolewo
21.	Bobowo	Ignacy Piłat, Bobowo	Antoni Błazek, Bobowo
22.	Drewniaczki	Izydor Kosecki, Wielki Bukowiec	Franciszek Kula, Wielki Bukowiec
23.	Lubichowo	Władysław Krause, Lubichowo	Augustyn Brzoska, Lubichowo
24.	Czarnawoda	Józef Gwizdała, Wieck,	Edward Szturmowski, Czarnawoda
25.	Wysoka	Wacław Deja, Wysoka	Władysław Duszyński, Zelgoszcz
26.	Jabłowo	Wacław Rudowski, Klonówka	Franciszek Szczuczko, Klonówka

Sądy rozjemcze.

Liczba bieżąca	Obwód rozjemcy	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania	
		rozjemcy	zastępcy rozjemcy
1.	Skórcz	Anastazy Cybula, Skórcz	Wincenty Bolt, Barłożno
2.	Barłożno	Wincenty Bolt, Barłożno	Anastazy Cybula, Skórcz
3.	Bobowo	Bernard Frost, Bobowo	Juljusz Filarski, Jabłowo
4.	Jabłowo	Juljusz Filarski, Jabłowo	Bernard Frost, Bobowo
5.	Borkowo	Franciszek Hildebrandt, Rzeżęcżyn	
6.	Nowacerkiew		Franciszek Hildebrandt, Rzeżęcżyn
7.	Brzeźno	Wojciech Ehlert, Brzeźno	Marcin Przewoźny, Kochorowo
8.	Kokoszki	Marcin Przewoźny, Kochorowo	Wojciech Ehlert, Brzeźno
9.	Kaliska	Władysław Mechliński, Piece	Kazimierz Czaplewski, Zblewo
10.	Zblewo	Kazimierz Czaplewski, Zblewo	Władysław Mechliński, Piece
11.	Osieczno	Jakób Osowski, Osieczno	Stanisław Osowski, Huta
12.	Huta	Stanisław Osowski, Huta	Jakób Osowski, Osieczno
13.	Lubichowo	Jakób Pawelec, Lubichowo	Jan Piłat, Borzechowo
14.	Osowo	Jan Piłat, Borzechowo	Jakób Pawelec, Lubichowo
15.	Pinczyn	Michał Lorocho, Pinczyn	Józef Wróblewski, Pinczyn
16.	Rokoczyn	Marjan Szprada, Kotyże	Michał Lorocho, Pinczyn
17.	Spęgawsk	Jan Brzeziński, Trzcina	Franciszek Kosznik, Rywałd
18.	Błędn	Eugenjusz Dziarnowski, Osiek	Paweł Jaszczewski, Wielki Bukowiec
19.	Drewniaczki	Paweł Jaszczewski, Wielki Bukowiec	Franciszek Kądziela, Wielki Bukowiec
20.	Pączewo	Jan Pestka, Pączewo	

20. Taksatorzy koni i bydła.

W myśl § 17. ustawy z 25 lipca 1911 r. wyznaczył Wydział Powiatowy na przeciąg 3 lat na poszczególne obwody wójtowskie następujących taksatorów:

Liczba bieżąca	Obwód wójtowski	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania taksatorów	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania taksatorów
1.	Jabłowo	Nikodem Jagodziński, Lipinki	Jan Grabowski, Lipinki szlach.
2.	Spęgawsk	Edward Kłos, Rywałd	Jan Brzeziński, Trzcinsk
3.	Kokoszki	Władysław Kleśmicki, Liniowiec	Franciszek Würtz, Kokoszki
4.	Krąg	Jan Głodek, Krąg	Franciszek Bukowski, Okole
5.	Rokoczyn	Hjacenty Felski, Rokoczyn	Jan Makowski, Starylas
6.	Sumin	Marjan Szprada, Kotyże	Jan Tyzler, Sumin
7.	Pinczyn	Antoni Rebella, Pisienica	Dyonizy Deręgowski, Pinczyn
8.	Zblewo	Edward Piotrkowski, Bitonja	Jan Szulc, Zblewo
9.	Miradowo	Leon Szarafin, Białachowo	Piotr Aszyk, Karolewo
10.	Wirty	Wiktor Weiznerowski, Wirty	Izydor Zagórski, Borzechowo
11.	Młyńsk	Karol Nałyński, Czarne	Leon Bujak, Czarne
12.	Leśna Huta	Franciszek Kukliński, Wieck	Franciszek Szelbracikowski, Czarnawoda
13.	Okonin	Karol Cherek, Lubiki	Franciszek Belinek, Studzienica
14.	Lubichowo	Józef Spych, Lubichowo	Jan Makiła, Budy
15.	Lubichowo Nadleśnictwo	Jan Bieliński II., Ocypel	Wincenty Wróblewski, Wilczebłota
16.	Bobowo	Ignacy Delewski, Dąbrówka	Apolinary Urbanowski, Bobowo
17.	Pączewo	Franciszek Kurowski, Czarnylas	Izydor Bieliński, Pączewo
18.	Majewo	Jan Żurek, Morzeszczyn	Józei Ptach, Królówlas
19.	Nowacerkiew	Leon Balewski, Nowacerkiew	Bogusław Wachowski, Olsze
20.	Barłóżno	Jan Fankidejski, Barłóżno	Jan Górski, Mirotki
21.	Skórcz	Bolesław Fankidejski, Wielbrandowo	Jan Kuchenny, Wolental
22.	Błędno	Piotr Listownik, Osiek	Ignacy Słomski, Kasparus
23.	Osieczno	Anastazy Babiński, Osieczno	Karol Górniewicz, Osieczno
24.	Drewniaczki	Adam Machuta, Zelgoszcz	Izydor Kosecki, Wielki Bukowiec

21. Komisje wybrane przez Sejmik Powiatowy wzgl. przez Wydział Powiatowy.

A. Zarząd Powiatowej Kasy Oszczędności:

Przewodniczący: Starosta Dr. Bogocz,
 członkowie a) Wincenty Bolt, Barłóżno,
 „ b) Onufry Szymański, Starogard.

B. Komisja rewizyjna Powiatowej Kasy Głównej i Powiatowej Kasy Oszczędności:

a) Kazimierz Sargalski, Starogard,
 b) Bolesław Raszeja, Starogard,
 c) Augustyn Kamrowski, Starogard,

C. Komisja wymiarowa dla państwowego podatku dochodowego:

Członkowie:	Zastępcy:
Dr. Dominik Bogocz, Starogard,	Teodor Kwaśniewski, Ocypel,
Józef Mikołajski, Jabłówko,	Teodor Gdaniec, Zblewo,
Stanisław Ody, Starogard,	Teodor Maciejewski, Starogard
Maksymiljan Wiśniewski, Starogard,	Hjeronim Osowski, Kaliska,
Jakób Pawłowski, Wielki Bukowiec,	Józef Wojtaś, Nowacerkiew,
Marjan Piontek, Zblewo,	Franciszek Beling, Lubichowo,
Wincenty Bolt, Barłóżno,	Franciszek Zblewski, Kolińcz
Ignacy Delewski, Dąbrówka	

D. Komisja podatku budynkowego:

Przewodniczący: Starosta Dr. Bogocz,
członkowie a) Władysław Szwedowski, Zblewo,
b) Jan Pillar, Starogard,
zastępcy a) Władysław Krause, Lubichowo,
b) Władysław Hamerski, Starogard.

E. Urząd oględzin rzek II. i III. klasy.

Członkowie:	Zastępcy:
Władysław Szwedowski, Zblewo	Ludwik Brandt, Zblewo
Franciszek Szelbracikowski, Czarnawoda	Bronisław Piński, Wysoka
Jan Głodek, Krąg	Józef Mielewski, Osiek
Franciszek Litewski, Skórcz	Franciszek Bukowski, Okole
Ignacy Delewski, Dąbrówka	Bolesław Raszeja, Starogard,
Antoni Mielewski, Osiek	Hjeronim Osowski, Kaliska.

F. Powiatowa rada szkolna:

Członkowie:	Zastępcy:
Ks. Władysław Karpiński, Osiek	Ks. Fabjan Ulatowski, Barłożno
Jan Głodek, Krąg	Ludwik Brandt, Zblewo
Marjan Piątek, Zblewo	Maksymiljan Wiśniewski, Starogard
Wincenty Wróblewski, Wilczebłota	Franciszek Bukowski, Okole
Franciszek Hildebrandt, Rzeżęcyn.	Władysław Szwedowski, Zblewo

G. Komisja apropowizacyjna:

Antoni Hoppe, Starogard
Adolf Behrendt, Starogard
Izydor Dunajski, Barłożno
Bolesław Raszeja, Starogard.

H. Komisja dla spraw bezrobocia:

Przewodniczący: burmistrz Jan Buchholz,
członkowie: Franciszek Litewski, Skórcz,
Franciszek Beling, Lubichowo,
Józef Serocki, Starogard,
Marjan Piontek, Zblewo.

I. Rzecznicy dla oszacowania szkód pólnych:

Ignacy Delewski, Dąbrówka
Jan Osowicki, Osówek
Franciszek Bukowski, Okole
Józef Wróblewski, Pinczyn
Wincenty Bolt, Barłożno.

J. Mężowie zaufania do Wydziału dla ławników i przysięgłych:

Bernard Kurowski, Starogard,
Narcyz Gettka, Starogard,
Aleksander Frost, Barłożno
Bronisław Piński, Wysoka.

K. Powiatowy Mieszkaniowy Urząd Rozjemczy:

Przewodniczący: Kazimierz Sargalski, Starogard,
zastępca przewodniczącego: Adolf Behrendt, Starogard,
członkowie ze strony właścicieli domów:

Jan Kita, Skórcz,
Józef Bukowski, Starogard,
Jan Zygmanski, Zblewo,

członkowie ze strony lokatorów:

Jan Kądziela, Skórcz,
Michał Gedowski, Starogard,
Jan Żabiński, Zblewo.

L. Komisja przeglądowa ludzi:

Członkowie:	Zastępcy:
Jan Buchholz, Starogard,	Augustyn Kamrowski, Starogard,
Stanisław Ody,	Maksymiljan Wiśniewski, Starogard,
Ludwik Brandt, Zblewo,	Józef Wróblewski, Pinczyn,
Marjan Piontek, Zblewo,	Teodor Gdaniec, Zblewo,
Jerzy Pater, Skórcz,	Wincenty Bolt, Barłożno,
Izydor Dunajski, Barłożno.	Franciszek Litewski, Skórcz,

M. Komisja przeglądowa zwierząt pociągowych i taborów:

Członkowie:

Augustyn Donimirski, Stadnina,
Ignacy Delewski, Dąbrówka,
Bronisław Piński, Wysoka,
Bolesław Fankidejski, Wielbrandowo,
Józef Hasse, Nowacerkiew,
Leon Hildebrandt, Gętomie,
Wincenty Bolt, Barłożno,
Jan Fankidejski, Barłożno,
Ian Osowicki, Osówek,
Stefan Smoliński, Osieczno,
Stefan Suryn, Bietowo,
Wincenty Drózd, Lubichowo,
Józef Brok, Rokoczyn
Władysław Szwedowski, Zblewo.

Zastępcy:

Wacław Rudowski, Klonówka,
Franciszek Bukowski, Okole,
Karol Samplawski, Grabowo,
Józef Piłat, Pączewo,
Franciszek Hildebrandt, Rzeżęcyn,
Aleksander Frost, Barłożno,
Izydor Dunajski, Barłożno,
Franciszek Czarnowski, Szlachta,
Jakób Osowski, Osieczno,
Franciszek Zagórski, Borzechowo,
Franciszek Sikora, Lubichowo,
Wiktor Weiznerowski, Wirty,
Alojzy Grzonka, Sumin.

N. Komisja licencyjna ogierów:

Członkowie: Józef Hasse, Nowacerkiew,

Bronisław Piński, Wysoka,

zastępcy: Jan Górski, Mirotki,

Ignacy Delewski, Dąbrówka.

O. Komisja licencyjna stadników:

Członek: Bronisław Piński, Wysoka,

zastępca: Ignacy Delewski, Dąbrówka.

22. Organizacja Policji Państwowej.

Po przejęciu powiatu starogardzkiego przez Polskę pełniła w nim służbę bezpieczeństwa publicznego Żandarmerja Krajowa, która z dniem 1. lipca 1920 r. weszła w skład Policji Państwowej jednolicie zorganizowanej w całym Państwie Polskiem.

Na czele Policji w całym powiecie stoi Powiatowy Komendant Policji Państwowej, p. podkomisarz **Leon Grybek**.

Powiatowej Komendzie Policji Państwowej w Starogardzie podporządkowany jest Komisarjat P. P. w Starogardzie i 10 Posterunków P. P. w powiecie a mianowicie: Starogard, Żabno, Zblewo, Czarnawoda, Osieczno, Osiek, Skórcz, Lubichowo, Bobowo, Nowacerkiew.

Obecny stan P. P. w powiecie wynosi: 42 osób a mianowicie:

1 podkomisarz

2 starszych przodowników

1 przodownik

9 starszych posterunkowych, i

29 posterunkowych.

Ogólny stan bezpieczeństwa publicznego w powiecie jest dobry.

23. Ogólne uwagi.

Przedkładając Świątelnemu Sejmikowi Powiatowemu preliminarz budżetowy na rok gospodarczy 1923, do ustalenia składamy niniejszem pierwsze sprawozdanie o administracji i stanie spraw komunalnych powiatu za cały przeciąg czasu przynależności powiatu starogardzkiego do Polski w myśl § 127. ustępu 2. ordynacji powiatowej z dnia 13. grudnia 1872.

W tym czasie zdołaliśmy zreorganizować samorząd powiatowy przejęty od Niemców dostosowaliśmy go do ducha i życia polskiego i opanowaliśmy trudności wynikające z braku wyszkolonych urzędników polskich.

Najważniejsze gałęzie życia gospodarczego jak przemysł, handel i rolnictwo rozwijają się w naszym powiecie bardzo dobrze.

Jedyną trudność stanowi sprawa zdobycia dostatecznych dochodów na pokrycie ustawicznie i niezmiernie wzrastających wydatków wskutek drożyzny i deprecjacji marki polskiej.

Ostatnie wybory sejmowe wykazały ponownie niezbitcie, że ludność naszego powiatu była i jest rdzennie polską.

W czasie od 15. stycznia do 15. marca b. r. przeprowadzone zostaną nowe wybory do rad gminnych we wszystkich gminach wiejskich powiatu na okres trzechletni.

STAROGARD, dnia 1-go stycznia 1923 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego:

Dr. Dominik Bogocz, Starosta.

W. 2166 / 51

1-
ej

o-

at
o,

r-
w
śl

o-
h

ę

e

a

d

Biblioteka Główna UMK

300050564918